

Porvoon luontokoulu
Borgå naturskola

Att lära in svenska ute

Borgå naturskola, workshop 15.3.2012

Sidnumren hänvisar till sidorna i boken Att lära in svenska ute, Naturskoleföreningen, 2010. Bekanta dig med boken samt övriga läromedel i utomhuspedagogik på: <http://www.outdoorteaching.com/se>.

Övningar:

Inledningsövning Alfabetsdetektiver s 19: Alla söker ett naturföremål som liknar en bokstav, när vi samlas sätter vi **de hittade bokstäverna på ett lakan**. Vilka var lätta och vilka var svåra att hitta? Nästa steg kunde vara att bilda ord av de hittade bokstäverna.

ABC-duken, s. 21

Gruppvis. Varje grupp får en **duk med samtliga bokstäver i alfabetet**. Uppgiften är att försöka fylla duken med **föremål med de rätta begynnelsebokstäverna**. Kan också vara en **tävling** där varje bokstav ger 1 poäng och tiden är begränsad till t.ex. 10 minuter. Man kan också ge t.ex. 2 poäng för de föremål gruppen artbestämmer. Man kan också **spela bingo** med dukarna!

Uppgiften kan förändras till att: samla substantiv, adjektiv, verb, fantasifulla ord, blanda svenska och engelska.

Material: Flera dukar med alfabetet skrivet i fyra eller fem rader.

Naturordsorm, s. 24

Gruppvis. Varje grupp bildar en ordorm. Det första ordets sista bokstav ska vara detsamma som första bokstaven i andra ordet osv. T.ex. mossa, allöv, vatten, nässla osv. Grupperna kan få edet första ordet, t.ex. trädstam. Vissa ord måste grupperna kanske "bygga" eller symbolisera med annat naturmaterial (t.ex. moln kan illustreras genom att sätta stenar i formation som ett moln).

Material: Vita dukar.

Bokstavslek, s. 26

Gruppvis. Grupperna står i kö mot en inre cirkel där alla bokstäver ligger. Ledaren ger olika uppdrag. Den första i varje grupp gör uppdraget och ställer sig sen sist. Bilda ord.

Material: 100-150 bokstäver från hela alfabetet av laminerat papper, trä eller gamla förpackningar. Bör vara så tunga att vinden inte kan förflytta dem.

Allt är inte bara svart eller vitt, s. 37

Gruppvis. Alla grupper får en äggkartong med ett uppdrag skrivet på en lapp eller på undersidan av kartongen (komparation, synonymer, motsatsord). Grupperna ska hitta passande naturföremål till sina uppdrag som de kan lägga i äggkartongerna. Grupperna visar för varandra och gissar vilka orden är.

Alternativ: går också att skriva bara en bokstav i varje fack, se uppgift **Alfabetsplock s. 20**.

I samband med denna övning kan man göra **Synonymer, s. 39**. Varje elev får ett kort med ett ord som passar ihop med någon annans ord, t.ex. skär och rosa. Uppgiften är att bilda par med någon annan. Varje elev hämtar ett föremål som passar ihop med ordet på lappen och stoppar lappen i fickan. När eleverna är samlade jämför de föremålen med varandra utan att avslöja orden. De bildar par med den som har ett liknande föremål. När alla hittat ett par plockar de fram orden ur fickan och jämför. Kanske blev det inte rätt eftersom vissa föremål kanske passar ihop med flera andra. Diskutera ordens innebörd och nyanser.

Äggkartongerna kan också användas till att samla in ordklasserna adjektiv, substantiv och verb, se övning **Ordklasser i en liten ask s. 60**. Alla föremål ska representera samma ordklass. När paren är klara får de visa sina askar för varandra och gissa vilka ord och vilken ordklass föremålen representerar. eleverna kan också samla föremål som representerar två eller tre ordklasser (t.ex. kotten ligger, lövet blänker samt ett blött blad slokar, en vit sten står).

Material: Äggkartonger + lappar med motsatsord, synonymer, komparation. Eventuellt lappar med synonymer för indelning, **kopieringsunderlag i boken s. 148**.

Är vi ett par? s. 35

Alla. Står i cirkel med händerna på ryggen. Alla får ett föremål i handen. Det finns två av varje. En börjar beskriva sitt föremål utan att själv titta, visa eller avslöja vad det är. Den som tror sig ha ett likadant föremål ställer sig bredvid den som beskrivit. När alla har hittat någon att para ihop sig med får den andra beskriva sitt föremål och samtliga får försöka gissa vilket föremål det är. Uppgiften kan också genomföras som mingel, alla går runt och beskriver sina föremål för varandra. När alla har hittat någon att bilda par med får ett par i taget beskriva sitt föremål och de andra får gissa.

Material: Naturföremål, två av varje.

Gissa stenen, s. 65

Parvis. Eleverna övar förmågan att beskriva saker så bra att andra förstår vad de menar. Paren hämtar tre stenar var och skriver ner en **detaljerad beskrivning av EN av stenarna**. Genom att gå runt och läsa varandras beskrivningar gissar paren vilken sten som beskrivs.

Istället för stenar kan man använda blad, grenar eller blommor.

Material: papper och penna

Sinne för ordklasser, s. 63

Parvis. Samla ord med alla sinnen. Eleverna strukturerar orden i tre olika ordklasser och efter vilka sinnen de använt. Varje par väljer ett föremål, t.ex. en växt, ett träd, en sten eller en byggnad. Paren förses med protokoll och tillsammans ska de skriva de olika substantiv, verb och adjektiv de kan komma på när de upplever sitt föremål. De ska börja med att bara titta och lyssna i 5 minuter på ett par meters avstånd. När orden är nedskrivna får de känna och lukta (och smaka). De nya orden skrivs också upp.

Orden kan sedan användas till att göra beskrivande texter eller till att dikta.

Material: pennor, protokoll, skrivunderlag. **Kopieringsunderlag s. 168**.

Hemliga djuret, s. 77

Gruppvis. Grupperna skapar djur med hjälp av material från platsen. De beskriver sedan sina djur; hur de lever, var de bor, vad de äter, om fiender, vad de gör osv. Grupperna presenterar sina djur för resten av gruppen (eller två grupper berättar för varandra för att sedan byta djur och berätta om den andra gruppens djur för de övriga).

Räven raskar, s. 101

Gruppvis eller alla. Gör övningen i form av stafett, Följ John eller charad. Gör det som står på korten t.ex. gå, rusa, lunka, halta, krypa, åla, smyga, vingla, vanka, linka, traska, hoppa, promenera, springa, löpa, flyga, skutta. Verben kan kombineras ihop med adverb t.ex. ”linkar stolt”.

Lägg därefter korten i hastighetsordning med långsammaste gångarten först och sedan snabbare och snabbare.

Material: Kort med verb (och adjektiv). **Kopieringsunderlag s. 183.**

Repdikter. s. 75

Gruppvis. Lägg ut lika många rep som det finns grupper. I varje repcirkel finns ett kuvert och ett antal lappar. Deltagarna går runt till de olika repcirkelarna och skriver ner det första ord de kommer på när de tittar i cirkeln. Ordet läggs ner i kuvertet. Indelade i grupper ska de sedan samlas vid repen och skriva dikter med hjälp av orden i kuverten.

Material: Rep, kuvert, skrivunderlag, papper och pennor.

Först till Ö, s. 104

Gruppvis. 28 uppdrag från A till Ö upphängda ute i terrängen. Varje grupp har ett lockrop. Tärningen slås, om den visar 4 ska gruppen söka efter alfabetets fjärde bokstav, dvs. D. Laget samlas vid rätt uppdragslapp och utför uppdraget. Om gruppen som följande slår en trea ska de leta efter tredje bokstaven från D dvs. G. Grupperna behöver inte gå jämt ut på Ö, dvs. det 28:e uppdraget. ABC-duk kan användas som spelplan.

Material: 28 laminerade uppdrag märkta med A-Ö med snöre, en tärning till varje grupp.